

Ιστορικά στοιχεία για το θάνατο και την ταφή του Ιησού Χριστού

Το μαστίγωμα

«Πρώτα απ' όλα αφαιρούσαν τα ρούχα από τον καταδικασμένο εγκληματία, και τον έδεναν πάνω σε ένα στύλο μέσα στο δικαστήριο. Στη συνέχεια ένας ραβδούχος ή μαστιγωτής εκτελούσε το βάρβαρο μαστίγωμα. Αν και οι Εβραίοι περιόριζαν εξαιτίας του Νόμου τον αριθμό των κτυπημάτων σε σαράντα, οι Ρωμαίοι δεν έδεταν τέτοιο περιορισμό, και το θύμα βρισκόταν στο έλεος του μαστιγωτή. [...] Το μακρύ λουρί από κόκκαλα και μέταλλο μπορούσε με ευκολία να ξεσκίσει τη σάρκα του θύματος»

John Mattingly, από το "Crucifixion: Its Origin and Application to Christ"

«Ο Επίσκοπος Καισαρείας, Ευσέβιος, ιστορικός του τρίτου αιώνα, είπε (Επιστολή προς την Εκκλησία της Σμύρνης) για το ρωμαϊκό μαστίγωμα, που εφαρμοζόταν σ' αυτούς που επρόκειτο να εκτελεστούν: οι φλέβες των θυμάτων αποκαλύπτονταν, και ... οι μυς, οι τένοντες, και τα σπλάχνα ήταν εκτεθειμένα»

John Mattingly, από το "Crucifixion: Its Origin and Application to Christ"

Η σταύρωση

Αφού υπέφερε την παραπάνω φρικτή σωματική ταλαιπωρία και ενώ πρωτύτερα ήταν άγρυπνος και νηστικός, ο Χριστός έπρεπε να υποστεί τη διαδρομή προς την τοποθεσία της σταύρωσης, το Γολγοθά, κουβαλώντας μάλιστα στην πλάτη Του το σταυρό. Επειδή δεν άντεξε, αγγάρευσαν τον Σίμωνα τον Κυρηναίο να κουβαλήσει το σταυρό (Ματθ. κζ' 32) και τον Ιησού θα λέγαμε ότι, λόγω της εξάντλησης, **«τον έφεραν σηκωτό»** μέχρι το Γολγοθά (Μαρκ. ιε' 22).

Ακολουθεί μία εκτίμηση της έντασης του μαρτυρίου της σταύρωσης:

«Πραγματικά ο σταυρικός θάνατος φαίνεται ότι περιέχει όλο τον τρόπο και τη φρίκη του πόνου και του θανάτου – σκοτοδίνη, κράμπες, δίψα, πείνα, αϋπνία, τραυματικό πυρετό, τέτανο, δημόσια ντροπή, βασανιστήρια, τρόμο προσμονής, απεριποίητες πληγές – που φτάνουν σε σημείο να γίνουν ανυπόφορες, αλλά όχι αρκετά έντονες ώστε να οδηγήσουν το θύμα σε αναισθησία.

Η αφύσικη θέση έκανε κάθε κίνηση του σώματος επίπονη. Οι ξεσκισμένες φλέβες και οι συνθλιμμένοι τένοντες δημιουργούσαν ακατάπαιστο πόνο. Οι πληγές, φλογισμένες, ήταν εκτεθειμένες, προοδευτικά πάθαιναν γάγγραινα. Οι αρτηρίες – ιδιαίτερα του κεφαλιού και του στομαχιού – πρήζονταν από το αίμα που είχε συγκεντρωθεί, και ενώ όλοι οι πόνοι προοδευτικά εντεινόταν, σε όλα αυτά προστίθετο ο ανυπόφορος πόνος από την ολοένα αυξανόμενη δίψα. Και όλες αυτές οι σωματικές επιλοκές προκαλούσαν μια εσωτερική ένταση και αγωνία, που έκαναν το ενδεχόμενο του θανάτου αυτού καθ' αυτού – του θανάτου, του άγνωστου εχθρού, το πλησίασμα του οποίου κάνει πολλούς να τρέμουν από το φόβο τους – να φαίνεται μια απολαυστική και θεσπέσια απαλλαγή.»

Ο Ιησούς ήταν αδιαμφισβήτητα νεκρός

«Εις δε τον Ιησούν ελθόντες, ως είδον αυτόν ήδη τεθνηκότα, δεν συνέθλασαν αυτού τα σκέλη, αλλ' εις των στρατιωτών εκέντησε με λόγχην την πλευράν αυτού, και ευθύς εξήλθεν αίμα και ύδωρ. Και ο ιδών μαρτυρεί, και αληθινή είναι η μαρτυρία αυτού, και εκείνος εξεύρει ότι αλήθειαν λέγει, διά να πιστεύσητε σεις.»

Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον, κεφ. 19 §33-35

Το τρύπημα της λόγχης **δεν προκάλεσε** τον θάνατο του Ιησού αλλά τον **επιβεβαίωσε**. Από την ιατρική γνωρίζουμε ότι το αίμα ενός νεκρού δεν πήζει και έτσι, εφόσον δεν κυκλοφορεί αλλά μένει στάσιμο, τα ερυθρά αιμοσφαίρια κατακάθονται και μένει επάνω το πλάσμα του αίματος που είναι διάφανο σαν νερό. Ο χαρακτηριστικός αυτός διαχωρισμός των συστατικών του αίματος λόγω του θανάτου φάνηκε καθαρά όταν ο στρατιώτης τρύπησε το πλευρό του Ιησού και «εξήλθεν αίμα και ύδωρ».

«Η σημασία αυτού είναι προφανής: Φανερώνει ότι η αφήγηση του κατά Ιωάννην κεφ. 19, δεν μπορούσε ποτέ να είχε κατασκευαστεί, και ότι τα γεγονότα που καταγράφηκαν προέρχονταν από αυτόπτη μάρτυρα, και ότι ο αυτόπτης μάρτυρας είχε εντυπωσιαστεί τόσο πολύ που θεώρησε ότι ήταν θαύμα (το γεγονός ότι έτρεξε αίμα και νερό).»

Samuel Houghton¹ M.D., όπως παρατίθεται από τον Frederick Charles Cook στο “Commentary on the Holy Bible”.

«Μαθαίνουμε από την έγκυρη μαρτυρία του αυτόπτη μάρτυρα ότι «αίμα και νερό» βγήκαν από την τρυπημένη πλευρά του Ιησού (Ιωάννην 19:34, 35). Είναι φανερό ότι ο αυτόπτης μάρτυρας προσέδωσε μεγάλη σημασία στο γεγονός. Εάν ο Ιησούς ήταν ζωντανός τη στιγμή που το δόρυ διαπέρασε τα πλευρά Του, μεγάλες ποσότητες αίματος θα ξεπηδούσαν από την πληγή. Αντί γι' αυτό, ο αυτόπτης μάρτυρας παρατήρησε να ξεπηδάει από την πληγή ένας σκούρος κόκκινος θρόμβος. Αυτό είναι απόδειξη μαζικής θρόμβωσης αίματος στις κεντρικές αρτηρίες, και αποτελεί **σημαντική ιατρική απόδειξη θανάτου**. Το γεγονός είναι ακόμη πιο εντυπωσιακό επειδή ο ευαγγελιστής δεν ήταν σε θέση να συνειδητοποιήσει την αξία που θα είχε αυτή η μαρτυρία για ένα γιατρό. Το «αίμα και νερό» από την πληγή αποτελεί απόδειξη ότι ο Ιησούς ήταν ήδη νεκρός.»

Michael Green, από το “Man Alive”

«Είναι σαφές, ότι η βαρύτητα των ιστορικών και ιατρικών αποδείξεων αποδεικνύει ότι ο Ιησούς ήταν νεκρός πριν ακόμη λογχίσουν την πλευρά Του, και θεμελιώνει την παραδοσιακή άποψη ότι η λόγχη, που τρύπησε τα πλευρά Του, πιθανώς διαπέρασε όχι μόνο το δεξιό πνεύμονά Του αλλά και το περικάρδιο και την καρδιά και με αυτόν τον τρόπο **βεβαίωσε** το θάνατό Του. Συνεπώς, οι ερμηνείες που βασίζονται στην υπόθεση ότι ο Ιησούς δεν πέθανε πάνω στο σταυρό, φαίνεται να έρχονται σε αντίθεση με τη σύγχρονη ιατρική γνώση.»

¹ Φυσιολόγος του Πανεπιστημίου του Δουβλίνου

William D. Edwards. M.D., από το άρθρο "On the Physical Death of Jesus Christ" στο ιατρικό περιοδικό "Journal of the American Medical Association" τεύχος Μαρτίου 1986

Η ταφή

«Γνωρίζουμε περισσότερα για την ταφή του Κυρίου Ιησού από όσα γνωρίζουμε για την ταφή οποιουδήποτε άλλου ανθρώπου σε όλη την αρχαία ιστορία. Γνωρίζουμε πολύ περισσότερα για την ταφή Του από όσα γνωρίζουμε για την ταφή οποιουδήποτε χαρακτήρα της Παλαιάς Διαθήκης, οποιουδήποτε βασιλιά της Βαβυλώνας, Φαραώ της Αιγύπτου, οποιουδήποτε φιλοσόφου της Αρχαίας Ελλάδας, ή των Αυτοκρατόρων. Γνωρίζουμε ποιός πήρε το σώμα του Ιησού από το σταυρό. Γνωρίζουμε κάποια πράγματα για την ετοιμασία του σώματος πριν την ταφή. Γνωρίζουμε σε ποιό τάφο τοποθετήθηκε το σώμα Του, σε ποιον ανήκε ο τάφος, στον Ιωσήφ που καταγόταν από μια πόλη που την έλεγαν Αριμαθαία. Γνωρίζουμε ακόμη και την τοποθεσία του τάφου, μέσα σε ένα κήπο που ήταν κοντά στον τόπο που σταυρώθηκε ο Χριστός, έξω από τα τείχη της πόλης. Έχουμε τέσσερις ιστορικές καταγραφές του ενταφιασμού του Κυρίου μας, που συμφωνούν καταπληκτικά μεταξύ τους.»

Wilbur M. Smith, από το "Therefore Stand"

«Όχι μόνο οι πλούσιοι, αλλά ακόμη και αυτοί που τα έβγαζαν δύσκολα, είχαν δικούς τους τάφους, οι οποίοι πιθανώς είχαν αποκτηθεί και προετοιμαστεί πολύ πριν χρησιμοποιηθούν, και αντιμετωπίζονταν ως ιδιωτική και προσωπική περιουσία. Σε τέτοιες σπηλιές ή λαξευμένους βράχους, τοποθετούσαν τους νεκρούς, αφού τους είχαν από πριν ράνει με πολλά αρωματικά, μυρτιά, αλόη, και σε μεταγενέστερη χρονική περίοδο, επίσης με ύσσωπο, ροδέλαιο, ροδόνηρο. Έντυναν το σώμα, και σε μεταγενέστερη περίοδο, το φάσκωναν, εάν ήταν δυνατό, με φθαρμένο ύφασμα στο οποίο κάποτε να είχε τυλιχθεί κάποιος κύλινδρος του Νόμου. Οι «τάφοι» ήταν είτε «λαξευμένοι βράχοι», ή φυσικές «σπηλιές» ή πέτρινοι θόλοι με εσοχές στο πλάι.»

Alfred Edersheim από το "The Life and Times of Jesus the Messiah"

«Η προετοιμασία ενός σώματος για ταφή, σύμφωνα με τα Ιουδαϊκά έθιμα, συνήθως περιελάμβανε πλύσιμο, και στη συνέχεια σφιχτό φάσκωμα από τις μασχάλες μέχρι τους αστραγάλους με λωρίδες λινού υφάσματος πλάτους περίπου 33 εκατοστών. Ανάμεσα στις λωρίδες και στο σώμα τοποθετούσαν αρωματικά μπαχαρικά, που είχαν συνήθως κολλώδη υφή. Χρησίμευαν ως συντηρητικό και μερικώς ως συγκολλητική ουσία για να μετατρέψουν τις λινές λωρίδες σε ένα συμπαγές κάλυμμα... Ο όρος του Ιωάννη «έδεσαν» (Ιωάννην 19:40) βρίσκεται σε απόλυτη συμφωνία με τη γλώσσα του Λουκά (κεφ. 23:53), όπου ο συγγραφέας αναφέρει ότι το σώμα τυλίχτηκε σε ένα σεντόνι. Το πρωί της πρώτης ημέρας της εβδομάδας, το σώμα του Ιησού είχε εξαφανιστεί, αλλά το σάβανο βρισκόταν εκεί.»

Merrill C. Tenney, από το "The Reality of the Resurrection"

«Την εποχή του Χρυσοστόμου (τον τέταρτο αιώνα μ.Χ.) δόθηκε προσοχή στο γεγονός ότι το μύρο ήταν μια ουσία που προσκολλάται σε τέτοιο βαθμό στο σώμα, ώστε θα έκανε πολύ δύσκολη την αφαίρεση του σαβάνου (Χρυσοστόμου, Ομιλία, 85).»

James Hastings, από το “A Dictionary of Christ and the Gospels”

Να σημειώσουμε εδώ ότι «εκατό λίτρες» αρωματικών με τις οποίες άλειψαν το σώμα του Χριστού (Ιωάννην 19:39), ισοδυναμούν με μία μεγάλη ποσότητα, περίπου 32 κιλά!

«Το θαυμαστό τελετουργικό κατά το οποίο ο Ιωσήφ και ο Νικόδημος, τύλιξαν το νεκρό Σώμα με μίγματα μύρων σύμφωνα με το τελετουργικό των Εβραίων για τον ενταφιασμό, αποτελεί σημαντική Απόδειξη του θανάτου του Ιησού. Εάν υπήρχαν σ’ Αυτόν κάποια Δείγματα Ζωής, όταν Τον κατέβαζαν από το Σταυρό, η οξεία Φύση του Μύρου και της Αλόης, η έντονη Οσμή τους, η Πικρότητά τους, το γεγονός ότι τυλίχθηκαν μαζί με το Σεντόνι γύρω από το Σώμα Του, και γύρω από το Κεφάλι Του και το Πρόσωπό Του, όπως ήταν το Έθιμο της ταφής των Εβραίων, θα Τον εξολόθρευαν.»

Samuel Chandler, από το “Witnesses of the Resurrection of Jesus Christ”

Η σφράγιση και η φύλαξη του τάφου

«Η σφράγιση της πέτρας στον τάφο του Ιησού έγινε πιθανώς με ένα σχοινί που εκτεινόταν κατά μήκος της πέτρας και σφράγιζε κάθε άκρη της όπως στον Δανιήλ 6:18 [«Αυτοί έφεραν ένα λιθάρι και το έβαλαν στο στόμιο του λάκκου και ο βασιλιάς το σφράγισε με τη σφραγίδα του και με τη σφραγίδα των μεγιστάνων του, για να μην μπορεί κανείς να απελευθερώσει το Δανιήλ»]. Η σφράγιση έγινε στην παρουσία των Ρωμαίων φρουρών που είχαν την ευθύνη να προστατέψουν αυτή τη σφραγίδα που αντιπροσώπευε τη Ρωμαϊκή εξουσία και δύναμη. Έκαναν ό,τι περνούσε από το χέρι τους για να αποτρέψουν την κλοπή και την ανάσταση αλλά απέτυχαν, και άθελά τους παρείχαν πρόσθετες μαρτυρίες στο γεγονός του άδειου τάφου και της ανάστασης του Χριστού.»

Archibald Thomas Robertson, από το “Word Pictures in the New Testament”

«Η τιμωρία για την εγκατάλειψη της θέσεως του φρουρού, σύμφωνα με το Ρωμαϊκό δίκαιο ήταν θάνατος (ένα από τα δεκαοχτώ παραπτώματα στρατιωτών που τιμωρούνται με θάνατο). Το πιο γνωστό κείμενο που αναφέρεται στην αυστηρότητα της στρατιωτικής πειθαρχίας είναι του Πολύβιου VI, 37, 38, που αναφέρει ότι ο φόβος της τιμωρίας οδηγούσε σε άψογη εκτέλεση καθήκοντος, ιδιαίτερα των σκοπιών κατά τη διάρκεια της νύχτας. Η σπουδαιότητα του συγγραφέα δίνει βαρύτητα στα παραπάνω, τα οποία είχε την ευκαιρία να τα διαπιστώσει με τα ίδια του τα μάτια.»

George Currie, από το “The Military Discipline of the Romans from the Founding of the City to the Close of the Republic”

Ο αριθμός των Ρωμαίων φρουρών που ανέλαβαν τη φύλαξη του τάφου του Ιησού, ήταν πιθανότατα τέσσερις τουλάχιστον, όπως συμπεραίνουμε από τα παρακάτω χωρία:

«Οι στρατιώται λοιπόν, αφού εσταύρωσαν τον Ιησούν, έλαβον τα ιμάτια αυτού και έκαμον τέσσαρα μερίδια, εις έκαστον στρατιώτην εν μερίδιον, και τον χιτώνα.»

Κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον, κεφ. 19 §23

«Μπορούμε να αναφέρουμε ότι τέσσερις ήταν ο συνηθισμένος αριθμός της Ρωμαϊκής φρουράς, από τους οποίους ο ένας φύλαγε σκοπιά, ενώ οι άλλοι τρεις απολάμβαναν κάποια μορφή ξεκούρασης, έτοιμοι, όμως να δραστηριοποιηθούν ανά πάσα στιγμή.»

William Smith, από το "Dictionary of Greek and Roman Antiquities"

«Μια σκοπιά αποτελείτο συνήθως από τέσσερις στρατιώτες (Πολυβ. νί 33), ο καθένας από τους οποίους φύλαγε σκοπιά με τη σειρά, ενώ οι άλλοι ξεκουράζονταν δίπλα του, έτσι ώστε να ενεργοποιηθούν σε κατάσταση συναγερμού. Αλλά σ' αυτήν την περίπτωση, η φρουρά μπορεί να αποτελείτο από περισσότερους»

Harold Smith

«Αρχηγός του αποσπάσματος των φρουρών ήταν ένας εκατόνταρχος που τον είχε διορίσει ο Πιλάτος, προφανώς κάποιος που του είχε απόλυτη εμπιστοσύνη, του οποίου το όνομα σύμφωνα με την παράδοση ήταν Πετρόνιος. Έτσι, είναι λογικό να υποθέσουμε ότι αυτοί οι αντιπρόσωποι του Αυτοκράτορα ήταν ικανοί να εκτελέσουν την αποστολή της φύλαξης του τάφου με σοβαρότητα και πιστότητα, όπως ακριβώς είχαν εκτελέσει τη σταύρωση. Δεν είχαν το παραμικρό προσωπικό ενδιαφέρον για την αποστολή που τους είχε ανατεθεί. Ο μοναδικός τους σκοπός και υποχρέωση ήταν να εκτελέσουν με σχολαστικότητα το καθήκον τους ως στρατιώτες του αυτοκράτορα της Ρώμης στον οποίο είχαν δηλώσει την υπακοή τους. Η Ρωμαϊκή εκείνη σφραγίδα που τοποθετήθηκε στην είσοδο του τάφου του Ιωσήφ από την Αριμαθαία ήταν για αυτούς πολύ πιο ιερή από όλη τη θρησκεία του Ισραήλ ή τις αρχαίες παραδόσεις τους. Στρατιώτες τόσο ψυχροί που να παίζουν στα ζάρια τα ρούχα του ετοιμοθανάτου δεν είναι το είδος των ανθρώπων που θα έπεφταν θύματα μερικών δειλών Γαλιλαίων ή που θα το 'ριχναν στον ύπνο διακινδυνεύοντας το ρωμαϊκό τους κεφάλι.»

Albert Roper, από το "Did Jesus Rise from the Dead"

«Προσέξτε αυτά τα λόγια των Ιουδαίων προς τον Πιλάτο, που εν πάση περιπτώσει μαρτυρούν στον καθένα γι' αυτά τα γεγονότα. «Θυμόμαστε» – είναι τα λόγια – «ότι ο απατεώνας είπε όταν ήταν ακόμη ζωντανός (άρα τώρα είναι νεκρός): "Μετά από τρεις μέρες θα αναστηθώ". Δώσε, λοιπόν, διαταγή να σφραγιστεί ο τάφος (άρα τον είχαν θάψει), ώστε οι μαθητές Του να μην έρθουν και Τον κλέψουν». Έτσι, με τον τάφο σφραγισμένο, δεν θα μπορούσε να διαπραχθεί παρανομία. Έτσι, λοιπόν, οι αποδείξεις για την αναστασή Του έχουν γίνει αδιάσειστες από τα ίδια τους τα λόγια. Επειδή ο τάφος σφραγίστηκε δεν μπορούσε να παραβιαστεί. Αλλά αν δεν υπήρχε παραβίαση, και ο τάφος βρέθηκε άδειος, αποδεικνύεται ότι ο Χριστός αναστήθηκε, απλά και αναντίρρητα. Βλέπεις λοιπόν πως ακόμα και παρά τη θέλησή τους υποστηρίζουν τις αποδείξεις της αλήθειας;»

Ιωάννης Χρυσόστομος, όπως παρατίθεται από τον Philip Schaff στο "A Select Library of the Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church"

Ο τάφος αδειάζει!

«Αν κάποιος γεγονός της αρχαίας ιστορίας πρέπει να θεωρηθεί αδιαμφισβήτητο, αυτό πρέπει να είναι ο άδειος τάφος. Από την Κυριακή του Πάσχα και ύστερα πρέπει να υπήρχε ένας άδειος τάφος, που θα ήταν γνωστός ως ο τάφος του Ιησού, και ο οποίος δεν θα περιείχε το σώμα Του. Πέρα από κάθε αμφιβολία: η Χριστιανική διδασκαλία από την αρχή κιόλας προώθησε μια ζωή αναστημένου Σωτήρα. Οι Ιουδαϊκές αρχές εναντιώθηκαν σθεναρά σε αυτή τη διδασκαλία και ήταν έτοιμες να κάνουν τα πάντα για να την καταπνίξουν. Το έργο τους θα ήταν εύκολο εάν προσκαλούσαν τους υποψήφιους Χριστιανούς σε μια γρήγορη επίσκεψη στον τάφο που περιείχε το σώμα του Χριστού. Αυτό θα ήταν το τέλος του Χριστιανικού μηνύματος. Το γεγονός ότι η Εκκλησία επικεντρώθηκε γύρω από τον αναστημένο Χριστό, αποδεικνύει ότι πρέπει να υπήρχε ένας άδειος τάφος.

Winfried Corduan, από το "No Doubt About It: The Case for Christianity"

«Ακόμη και αν οι μαθητές δεν έλεγχαν τον άδειο τάφο, οι Ιουδαϊκές αρχές δεν θα έκαναν αυτό το λάθος. Όταν λοιπόν οι μαθητές άρχισαν να κηρύττουν στην Ιερουσαλήμ την ανάσταση και οι άνθρωποι ανταποκρίνονταν, και όταν οι θρησκευτικές αρχές τους παρακολουθούσαν με απόγνωση, ο τάφος πρέπει να ήταν άδειος. Το απλό γεγονός, ότι η Χριστιανική κοινότητα θεμελιώθηκε πάνω στην πίστη της ανάστασης του Χριστού, ότι ήρθε στο φως και άκμασε στην ίδια πόλη όπου εκτελέστηκε και ενταφιάστηκε ο Ιησούς, αποτελεί αδιάσειστη απόδειξη για την ιστορικότητα του άδειου τάφου.»

William Lane Craig, όπως παρατίθεται από τον Michael Wilkins στο "Jesus Under Fire: Modern Scholarship Reinvents the Historical Jesus"

«Ο άδειος τάφος στέκει ένας γνήσιος βράχος, ως ουσιαστικό στοιχείο των αποδείξεων της ανάστασης. Το να ισχυριστούμε ότι ποτέ δεν ήταν άδειος, όπως έχουν κάνει κάποιοι, είναι γελοίο. Αποτελεί ιστορικό δεδομένο το γεγονός ότι οι απόστολοι από την αρχή ευαγγέλιαν πολλούς στην Ιερουσαλήμ, παρ' όλο που ήταν εχθρική, διακηρύττοντας τα καλά νέα ότι ο Χριστός αναστήθηκε από τον τάφο – και το έκαναν σε μικρή απόσταση από τον τάφο. Κάποιοι από τους ακροατές τους θα μπορούσε να επισκεφτεί τον τάφο και να έρθει πίσω. Είναι, λοιπόν, δυνατόν οι απόστολοι να είχαν τέτοια επιτυχία εάν το σώμα εκείνου που διακήρυτταν ότι ήταν αναστημένος Κύριος, την ίδια ώρα βρισκόταν σε αποσύνθεση μέσα στον τάφο του Ιωσήφ; Είναι δυνατό λοιπόν ένας μεγάλος αριθμός ιερέων και πολλών αδιάλλακτων Φαρισαίων να είχαν πιστέψει στη διακήρυξη της ανάστασης, που στην πραγματικότητα ο,τιδήποτε άλλο παρά ανάσταση θα ήταν, αλλά ένα απλό μήνυμα πνευματικής επιβίωσης διατυπωμένο με παραπλανητικούς όρους μιας κυριολεκτικής ανάστασης από τον τάφο;»

J. N. D. Anderson², από το "Christianity: The Witness of History"

Άλλωστε τα κηρύγματα των αποστόλων μέσα στο βιβλίο των Πράξεων, δεν γίνονται ούτε σε πολύ μακρινούς τόπους από την περιοχή όπου βρέθηκε ο άδειος τάφος, ούτε πολλά χρόνια αργότερα. Μιλούν για ένα σύγχρονό τους γεγονός για το οποίο δεν υπάρχει αντίλογος επειδή ακριβώς είναι άμεσα εξακριβώσιμο. Για να αναδειχθεί η σημαντικότητα αυτού του γεγονότος, αρκεί να το παραβάλλουμε με το κήρυγμα του απ. Παύλου στην Αθήνα (Πράξεις, κεφ. 17) αρκετά χρόνια

² Νομικός και καθηγητής του ασιατικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου

αργότερα, όπου μιλώντας για την Ανάσταση του Χριστού δέχθηκε χλευασμό, εφόσον ένα τέτοιο γεγονός δεν μπορούσε να είναι άμεσα εξακριβώσιμο από τους Αθηναίους.

«Ο σκεπτικιστής που υποθέτει ότι ο τάφος στην πραγματικότητα δεν βρέθηκε άδειος, έχει να αντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες: Για παράδειγμα, πρέπει να αντιμετωπίσει το γεγονός της ραγδαίας αύξησης μιας συγκεκριμένης παράδοσης, που ποτέ δεν αμφισβητήθηκε σοβαρά, το πρόβλημα της λεπτομερούς φύσης των αφηγήσεων μέσα στις οποίες περιλαμβάνεται αυτή η παράδοση, το ζήτημα της αποτυχίας των Εβραίων να αποδείξουν ότι η Ανάσταση δεν είχε λάβει χώρα, παρουσιάζοντας το σώμα του Χριστού, ή κάνοντας επίσημη εξέταση του τάφου, μια απόδειξη που θα εξυπηρετούσε τα συμφέροντά τους.»

Alfred Edersheim, από το “The Life and Times of Jesus the Messiah”

Πράγματι, οι αρχιερείς και οι Φαρισαίοι ποτέ δεν τόλμησαν να διεξάγουν κάποιο είδος έρευνας για να διαπιστώσουν αν ο τάφος είναι όντως άδειος ή για να ανακαλύψουν τα σημάδια κλοπής του σώματος και τα ίχνη αυτών που το μετακίνησαν. Αντιθέτως, οι μόνες απέλπιδες προσπάθειες των εναντίων, ήταν να δωροδοκήσουν τους φρουρούς για να διαδώσουν μια αντιφατική ψευδομαρτυρία και να απειλήσουν τους αποστόλους διά της βίας ώστε να μην μαρτυρούν την Ανάσταση (βλ. Πράξεις Αποστόλων, κεφ. 5, §17-42).

Ειδικά η δωροδοκία των Ρωμαίων στρατιωτών, αθέλητα προσφέρει ένα επιπλέον αποδεικτικό στοιχείο του γεγονότος ότι ο τάφος όντως άδειασε:

«Αυτή η δόλια συναλλαγή πραγματοποιείται με βάση την παραδοχή από τους εχθρούς του Χριστιανισμού ότι ο τάφος ήταν άδειος – μια παραδοχή που αρκεί για να φανερώσει ότι οι αποδείξεις ότι ο τάφος ήταν άδειος ήταν “πολύ τρανταχτές για να αγνοηθούν”.»

James Hastings, από το “A Dictionary of the Apostolic Church”

«Εν ολίγοις, η απουσία από τα κηρύγματα του βιβλίου των Πράξεων, άμεσων αναφορών στον άδειο τάφο, εξηγείται καλύτερα από το γεγονός ότι ο άδειος τάφος δεν αμφισβητείτο και έτσι δεν αποτελούσε ζήτημα. Το κυρίως ζήτημα ήταν **γιατί ήταν άδειος, όχι αν ήταν άδειος**. Ήταν κάτι που ήταν γνωστό σε όλους και ήταν κάτι που μπορούσε να επιβεβαιωθεί [επαληθευτεί], αν ήταν αναγκαία μια τέτοια επιβεβαίωση.»

J. P. Moreland, από το “Scaling the Secular City”

«Το γεγονός του άδειου τάφου αποτελεί θανατηφόρο πλήγμα για όλες τις υποθέσεις που έχουν διατυπωθεί ενάντια στη Χριστιανική μαρτυρία. Αυτή είναι η πέτρα πάνω στην οποία έχουν σκοντάψει όλες οι υποτιθέμενες θεωρίες, και έτσι δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι **η αναφορά στον άδειο τάφο αποφεύγεται επιμελώς από όλο τον αντίλογο που ξεσηκώθηκε.**»

Ernest F. Kevan, από το “The Resurrection of Christ”

«Είναι επίσης σημαντικό ότι δεν έχει φτάσει σ’ εμάς καμία αναφορά ότι ο τάφος αποτέλεσε τόπο λατρείας ή προσκυνήματος στην περίοδο της πρώτης Εκκλησίας. Ακόμη και αν αυτοί που ήταν

Χριστιανοί είχαν αποτραπεί από το να επισκεφτούν τον τάφο εξαιτίας της βεβαιότητάς τους ότι ο Κύριός τους είχε αναστηθεί από τους νεκρούς, τι γίνεται με αυτούς που είχαν ακούσει τη διδασκαλία Του, και είχαν ακόμη δει τα θαύματά Του, χωρίς όμως να γίνουν μέρος της Χριστιανικής κοινότητας; Και αυτοί, φαίνεται, ότι γνώριζαν ότι το σώμα Του δεν ήταν εκεί και έπρεπε να είχαν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι **μια επίσκεψη στον τάφο θα ήταν άνευ αντικειμένου.**»

J. N. D. Anderson, από το “Christianity: The Witness of History”

«Είναι παραδεκτό ότι με την Ανάσταση το σώμα του Ιησού εξαφανίστηκε επίσης από τον τάφο, και αυτό είναι αδύνατο να το εξηγήσουμε με φυσικούς όρους»

Julius Wellhausen³, όπως παρατίθεται από τον W. J. Sparrow – Simpson στο “A Dictionary of Christ and the Gospels” του James Hastings

«Φαίνεται ότι [ο τάφος] δεν ήταν πραγματικά άδειος. Θυμόσαστε την περικοπή του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου [κεφ. 20] για το πώς η Μαρία η Μαγδαληνή έτρεξε και φώναξε τον Πέτρο και τον Ιωάννη και πώς οι δύο άνδρες ξεκίνησαν για τον τάφο. Ο Ιωάννης, που ήταν νεότερος, έτρεξε πρώτος στον τάφο. Έσκυψε μέσα, «κρυφοκοίταξε» (που πιστεύω ότι είναι η κυριολεκτική μετάφραση της Ελληνικής λέξης [«παρακύψας»]), και είδε τα λινά σάβανα και το σουδάριο που ήταν στο κεφάλι. Και τότε ήρθε ο Πέτρος και, κυριολεκτικά, όρμησε μέσα, ακολουθούμενος από τον Ιωάννη, και εξέτασαν το σάβανο και το σουδάριο, που δε βρισκόταν μαζί με το σάβανο αλλά ήταν τυλιγμένο και τοποθετημένο χωριστά σε μια άκρη. Το πρωτότυπο κείμενο σε αυτό το σημείο αφήνει να εννοηθεί ότι τα σάβανα δεν ήταν πεταμένα αλλά τοποθετημένα εκεί που βρισκόταν το σώμα, και ότι υπήρχε ένα κενό εκεί που βρισκόταν το κεφάλι του Ιησού – και ότι το σουδάριο που ήταν τοποθετημένο στο κεφάλι Του, δεν βρισκόταν μαζί με το σάβανο, αλλά τυλιγμένο ξεχωριστά, γεγονός που φανερώνει ότι το σώμα είχε βγει από το σάβανο μόνο του. Διαβάζουμε ότι όταν ο Ιωάννης είδε, δε χρειάστηκε άλλη απόδειξη από άνθρωπο ή άγγελο. Είδε και πίστεψε, και η μαρτυρία του έχει φτάσει σ’ εμάς.»

J. N. D. Anderson, από το “The Resurrection of Jesus Christ”

Οι εμφανίσεις του αναστημένου Ιησού Χριστού

Η Καινή Διαθήκη αναφέρει ότι ο Χριστός μετά την Ανάστασή Του εμφανίστηκε πολλές φορές σε συγκεκριμένες τοποθεσίες, συγκεκριμένες χρονικές στιγμές και σε συγκεκριμένα πρόσωπα (Μάρκον 16:9-14, Λουκάν 24:13-51, Ιωάννην 20:11-29 και κεφ. 21, Πράξεις 1:1-11, Β’ Κορινθίου 15:3-8).

«Ο Χριστός απέθανε διά τας αμαρτίας ημών κατά τας γραφάς, και ότι ετάφη, και ότι ανέστη την τρίτην ημέραν κατά τας γραφάς, και ότι εφάνη εις τον Κηφάν [Πέτρον], έπειτα εις τους δώδεκα· μετά ταύτα εφάνη εις πεντακοσίους και επέκεινα αδελφούς διά μιας, εκ των οποίων οι πλειότεροι μένουσιν έως τώρα, τινές δε και εκοιμήθησαν· έπειτα εφάνη εις τον Ιάκωβον, έπειτα εις πάντας τους αποστόλους· τελευταίον δε πάντων εφάνη και εις εμέ ως εις έκτρωμα.»

Απόστολος Παύλος, Β’ προς Κορινθίους επιστολή, κεφ. 15, §3-8

³ Διάσημος Γερμανός μελετητής, γνωστός για την ανωτέρα κριτική της Παλαιάς Διαθήκης

Ο ευαγγελιστής και ιατρός, Λουκάς, επιστήμονας της εποχής και ένας από τους θεωρούμενους ως μεγαλύτερους ιστορικούς συγγραφείς, αναφέρει ότι ο Ιησούς φανερώθηκε αναστημένος με πολλές αποδείξεις (τεκμήρια⁴):

«Τον μεν πρώτον λόγον έκαμον, ω Θεόφιλε, περί πάντων όσα ήρχισεν ο Ιησούς να κάμνη και να διδάσκη, μέχρι της ημέρας καθ' ην ανελήφθη, αφού διά Πνεύματος Αγίου έδωκεν εντολάς εις τους αποστόλους, τους οποίους εξέλεξεν· εις τους οποίους και εφανέρωσεν εαυτόν ζώντα μετά το πάθος αυτού διά πολλών **τεκμηρίων**, εμφανιζόμενος εις αυτούς τεσσαράκοντα ημέρας και λέγων τα περί της βασιλείας του Θεού.»

Ευαγγελιστής Λουκάς, Πράξεις των Αποστόλων, κεφ. 1, §1-3

«Ο πιο δραστικός τρόπος για να αντιπαρέλθουμε τις αποδείξεις είναι να πούμε ότι οι ιστορίες αυτές ήταν απλά μυθεύματα, ότι ήταν καθαρά ψέματα. Αλλά, από όσο γνωρίζω, μέχρι σήμερα ούτε ένας επικριτής δεν έχει διατυπώσει μια τέτοια άποψη. Στην πραγματικότητα, θα ήταν μια αδύνατη θέση. Αναλογίσου τον αριθμό των μαρτύρων, περισσότεροι από 500. Αναλογίσου το χαρακτήρα των μαρτύρων, άνδρες και γυναίκες που μετέδωσαν στον κόσμο την υψηλότερη ηθική διδασκαλία που έχει γίνει ποτέ γνωστή, που τη βίωσαν ακόμη και μπροστά στους εχθρούς τους. Αναλογίσου τον παραλογισμό της εικόνας μιας μικρής ομάδας ηττημένων δειλών, που τη μια μέρα κρύβονταν σε ένα ανώγειο και λίγες μέρες μετά μεταστράφηκαν σε μια ομάδα που δεν μπορούσε καμία απειλή να την κάνει να σιγήσει – και στη συνέχεια προσπαθούν να εξηγήσουν αυτή τη δραματική αλλαγή με τίποτε πειστικότερο παρά με την κατασκευή ενός αξιοθρήνητου μυθεύματος που επιχειρούσαν να εισαγάγουν στον κόσμο. Όλα αυτά απλώς, δεν βγάζουν νόημα.»

J. N. D. Anderson, από το "The Resurrection of Jesus Christ"

«Το 56 μ.Χ., ο Παύλος έγραψε ότι περισσότεροι από 500 άνθρωποι είδαν τον αναστημένο Ιησού και ότι οι πιο πολλοί από αυτούς ήταν ακόμη ζωντανοί (Α' Κορινθίους 15:6 και εξής). Ξεπερνάει τα όρια της αξιοπιστίας το ότι οι πρώτοι Χριστιανοί κατασκεύασαν ένα τέτοιο παραμύθι και στη συνέχεια το κήρυξαν σ' αυτούς που θα μπορούσαν να το αντικρούσουν με μια απλή εμφάνιση του νεκρού σώματος του Ιησού.»

John Warwick Montgomery

⁴ η λέξη «τεκμήριο» συναντάται ως νομικός ή οικονομικός όρος και σημαίνει το στοιχείο, πάνω στο οποίο μπορεί να στηριχθεί μια γνώμη ή μια μαρτυρία με τρόπο **αδιαμφισβήτητο**.

Πηγή: http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/lexicon/lemma.html?id=182